

□ Czas czytania: 5 min.

Bazylika Najświętszego Serca Jezusa w Rzymie to ważny kościół dla miasta, położony w dzielnicy Castro Pretorio, przy via Marsala, po drugiej stronie ulicy od dworca Termini. Jest to siedziba parafii, a także tytuł kardynalski, mający obok Centralną Siedzibę Zgromadzenia Salezjańskiego. Obchodzi ona swoje święto patronalne w uroczystość Najświętszego Serca. Jej położenie w pobliżu Termini sprawia, że jest to widoczny i rozpoznawalny punkt dla przybywających do miasta, ze złotą statua na dzwonnicy, która wyróżnia się na horyzoncie jako symbol błogostawieństwa dla mieszkańców i podróżnych.

Początki i historia

Idea budowy kościoła poświęconego Najświętszemu Sercu Jezusa sięga papieża Piusa IX, który w 1870 roku położył kamień węgielny pod budynek, początkowo przeznaczony na cześć św. Józefa: jednak już w 1871 roku papież zdecydował się poświęcić nowy kościół Najświętszemu Sercu Jezusa. Był to drugi duży kościół poświęcony Najświętszemu Sercu Jezusa po tym w Lizbonie, w Portugalii, rozpoczętym w 1779 roku i konsekrowanym w 1789 roku, a przed słynnym Sacré-Cœur na Montmartre, w Paryżu, we Francji, rozpoczętym w 1875 roku i konsekrowanym w 1919 roku.

Budowa rozpoczęła się w trudnych warunkach: po aneksji Rzymu do Królestwa Włoch (1870) prace zostały przerwane z powodu braku funduszy. Dopiero dzięki interwencji św. Jana Bosko, na zaproszenie papieża, budowa mogła zostać wznowiona na stałe w 1880 roku, dzięki jego ofiarnemu wysiłkowi zbierania datków w Europie i gromadzenia środków na ukończenie budynku. Architektem odpowiedzialnym był Francesco Vespignani, już „Architekt Świętych Pałaców” za Leona XIII, który ukończył projekt. Konsekracja miała miejsce 14 maja 1887 roku, pieczętując koniec pierwszej fazy budowy.

Kościół, od momentu jego budowy, pełnił funkcję parafialną: parafia Najświętszego Serca Jezusa w Castro Pretorio została erygowana 2 lutego 1879 roku dekretem Wikariusza „Postremis hisce temporibus”. Następnie papież Benedykt XV podniósł ją do godności bazyliki mniejszej 11 lutego 1921 roku, listem apostolskim „Pia societas”. W nowszych czasach, 5 lutego 1965 roku papież Paweł VI ustanowił tytuł kardynalski Najświętszego Serca Jezusa w Castro Pretorio. Wśród kardynałów tytularnych wymienić należy Maximiliena de Fürstenberga (1967–1988), Giovanniego Saldariniego (1991–2011) i Giuseppe Versaldiego (od 2012 roku do

dziś). Tytuł kardynalski wzmacnia związek bazyliki z Kurią Papieską, przyczyniając się do utrzymania uwagi na znaczeniu kultu Najświętszego Serca i salezjańskiej duchowości.

Architektura

Fasada prezentuje się w stylu neorenesansowym, z prostymi liniami i zrównoważonymi proporcjami, typowymi dla renesansowego odrodzenia w architekturze kościelnej końca XIX wieku. Dzwonnica, zaprojektowana w oryginalnym projekcie Vespignanego, pozostała niedokończona do 1931 roku, kiedy to na jej szczycie umieszczono imponującą złotą statwę błogosławiącego Najświętszego Serca, podarowaną przez byłych salezjańskich uczniów z Argentyny: widoczna z daleka, stanowi znak rozpoznawczy bazyliki i symbol gościnności dla przybywających do Rzymu przez pobliski dworzec kolejowy.

Wnętrze ma plan krzyża łacińskiego z trzema nawami, oddzielonymi ośmioma kolumnami i dwoma granitowymi filarami, które podtrzymują pełne łuki, oraz obejmuje transept i centralną kopułę. Nawa główna i nawy boczne są pokryte kasetonowym sufitem, z ozdobnymi kasetonami w centralnym rejestrze. Proporcje wewnętrzne są harmonijne: szerokość nawy głównej wynosząca około 14 metrów i długość 70 metrów tworzą efekt uroczystej przestronności, podczas gdy granitowe kolumny o wyraźnych żyłkach nadają charakter solidnej majestatu.

Centralna kopuła, widoczna z wnętrza z jej freskami i kasetonami, wpuszcza naturalne światło przez okna u podstawy i nadaje pionowość przestrzeni liturgicznej. W bocznych kaplicach znajdują się obrazy rzymskiego malarza Andrei Cherubiniego, który stworzył sceny pobożnościowe zgodne z dedykacją Najświętszemu Sercu. Oprócz obrazów Andrei Cherubiniego, bazylika przechowuje różne dzieła sztuki sakralnej: drewniane lub marmurowe posągi przedstawiające Dziewicę, świętych patronów Zgromadzenia Salezjańskiego i charyzmatyczne postacie, takie jak św. Jan Bosko.

Pokoiki św. Jana Bosko w Rzymie

Elementem o wielkiej wartości historycznej i dewocyjnej są „Camerette di Don Bosco” (Pokoiki Księdza Bosko) z tyłu bazyliki, miejsce, gdzie św. Jan Bosko przebywał dziewięć z dwudziestu razy, kiedy był obecny w Rzymie. Pierwotnie dwa oddzielne pokoje – gabinet i sypialnia z przenośnym ołtarzem – zostały później połączone, aby pomieścić pielgrzymów i grupy modlitewne, stanowiąc żywe miejsce pamięci o obecności założyciela Salezjanów. Tutaj przechowywane są osobiste przedmioty i relikwie, które przypominają o cudach przypisywanych świętemu w

tamtym okresie. Ta przestrzeń została niedawno odnowiona i nadal przyciąga pielgrzymów, pobudzając refleksje na temat duchowości i poświęcenia Bosko dla młodzieży.

Bazylika i przyległe budynki są własnością Zgromadzenia Salezjańskiego, które uczyniło z niej jedno z centralnych miejsc swojej obecności w Rzymie: od czasu pobytu księdza Bosko, budynek obok kościoła mieścił dom Salezjanów, a następnie stał się siedzibą szkół, oratoriów i usług dla młodzieży. Dziś struktura, oprócz działalności liturgicznej, prowadzi znaczącą pracę na rzecz migrantów i młodzieży w trudnej sytuacji. Od 2017 roku kompleks jest również Centralną Siedzibą zarządu Zgromadzenia Salezjańskiego.

Nabożeństwo do Najświętszego Serca i uroczystości liturgiczne

Poświęcenie Najświętszemu Sercu Jezusa przekłada się na specyficzne praktyki pobożnościowe: liturgiczne święto Najświętszego Serca, obchodzone w piątek po oktawie Bożego Ciała, jest uroczyste obchodzone w bazylice, z nowennami, celebracjami eucharystycznymi, adoracją eucharystyczną i procesją. Pobożność ludowa wokół Najświętszego Serca – rozpowszechniona zwłaszcza od XIX wieku wraz z zatwierdzeniem nabożeństwa przez Piusa IX i Leona XIII – znajduje w tym miejscu punkt odniesienia w Rzymie, przyciągając wiernych na modlitwy przebłagalne, zawierzenia i dziękczynne.

Na Jubileusz 2025 roku Bazylika Najświętszego Serca Jezusa otrzymała przywilej odpustu zupełnego, podobnie jak wszystkie inne kościoły *Iter Europaeum*. Przypominamy, że dla uczczenia 50. rocznicy stosunków dyplomatycznych między Unią Europejską a Stolicą Apostolską (1970-2020) zrealizowano projekt Delegacji Unii Europejskiej przy Stolicy Apostolskiej oraz 28 Ambasad poszczególnych państw członkowskich akredytowanych przy Stolicy Apostolskiej. Projekt ten polegał na stworzeniu liturgicznej i kulturalnej trasy, w której każde państwo wskazywało kościół lub bazylikę w Rzymie, z którą jest szczególnie związane z powodów historycznych, artystycznych lub tradycji przyjmowania pielgrzymów z danego kraju. Głównym celem było dwojakie: z jednej strony, sprzyjanie wzajemnemu poznaniu między obywatelami europejskimi i stymulowanie refleksji nad wspólnymi chrześcijańskimi korzeniami; z drugiej strony, oferowanie pielgrzymom i odwiedzającym narzędzia do odkrywania mniej znanych miejsc religijnych lub o szczególnym znaczeniu, ukazując związki Kościoła z całą Europą. Rozszerzając perspektywę, inicjatywa została następnie ponownie zaproponowana w ramach pielgrzymek jubileuszowych związanych z Jubileuszem Rzymu 2025, pod łacińską nazwą *Iter Europaeum*, włączając trasę do oficjalnych szlaków Świętego

Miasta.

Iter Europaeum przewiduje przystanki w 28 kościołach i bazylikach Rzymu, z których każda została „zaadoptowana” przez jedno z państw członkowskich Unii Europejskiej. Bazylika Najświętszego Serca Jezusa została „zaadoptowana” przez [Luksemburg](#). Kościoły *Iter Europaeum* można zobaczyć [TUTAJ](#).

Wizyta w Bazylice

Bazylikę można zwiedzać fizycznie, ale także wirtualnie.

Aby odbyć wirtualną wycieczkę w 3D, kliknij [TUTAJ](#).

Aby odbyć wirtualną wycieczkę z przewodnikiem, możesz skorzystać z poniższych linków (po włosku):

1. [Wprowadzenie](#)
2. [Historia](#)
3. [Fasada](#)
4. [Dzwonnica](#)
5. [Nawa główna](#)
6. [Wewnętrzna ściana fasady](#)
7. [Posadzka](#)
8. [Kolumny](#)
9. [Ściany nawy głównej](#)
10. [Sufit 1](#)
11. [Sufit 2](#)
12. [Transept](#)
13. [Witraże transeptu](#)
14. [Ołtarz główny](#)
15. [Prezbiterium](#)
16. [Kopuła](#)
17. [Chór Don Bosco](#)
18. [Nawy boczne](#)
19. [Konfesjonały](#)
20. [Ołtarze prawej nawy bocznej](#)
21. [Freski naw bocznych](#)
22. [Małe kopuły lewej nawy](#)
23. [Chrzcielnica](#)
24. [Ołtarze lewej nawy bocznej](#)

- 25. [Freski małych kopuł lewej nawy](#)
- 26. [Zakrystia](#)
- 27. [„Pokoiki” Don Bosco \(poprzednia wersja\)](#)
- 28. [Muzeum Don Bosco \(poprzednia wersja\)](#)

Bazylika Najświętszego Serca Jezusa na Castro Pretorio jest przykładem architektury neorenesansowej, związanej z wydarzeniami historycznymi naznaczonymi kryzysami i odrodzeniami. Połączenie elementów artystycznych, architektonicznych i historycznych – od granitowych kolumn po dekoracje malarskie, od słynnej statuy na dzwonnicy po Pokoiki Księdza Bosko – czyni to miejsce celem pielgrzymek duchowych i kulturalnych. Jej położenie w pobliżu dworca Termini sprawia, że jest to znak gościnności dla przybywających do Rzymu, podczas gdy działalność duszpasterska skierowana do młodzieży nadal ucieleśnia ducha św. Jana Bosko: serce otwarte na służbę, formację i ucieleśnioną duchowość. Warto ją odwiedzić!